

IPA TR080209
Kimyasal ve İyonlaştırıcı Radyasyon Metroloji
Altyapısının Geliştirilmesi

Yer: TÜBİTAK Başkanlık Binası
Feza Gürsey Salonu

Tarih: 27 Ekim 2009

Sayın AB Ortak Araştırma Merkezi (Joint Research Center-JRC) Programlar ve Paydaş İlişkileri (Programmes and Stakeholder Relations) Direktörü Prof. Kris Maruszewski

Sayın AB Türkiye Delegasyonu Başkan Yrd. Sn. Tibor Varadi,

Referans Malzemeler ve Ölçümler Enstitüsünün (Institute for Reference Materials and Measurements) değerli temsilcileri,

Değerli konuklar,

AB Ortak Araştırma Merkezi (JRC) Referans Malzemeler ve Ölçümler Enstitüsü (IRMM) ile TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü (National Metrology Institute-UME) – Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (Turkish Atomic Energy Authority-TAEK) Sarayköy ve Çekmece Nükleer Araştırma Merkezleri'nin ortaklaşa yürütecekleri IPA projesi açılış toplantısına hoşgeldiniz.

Türkiye'de, Uluslararası Bilimsel ve Teknolojik ilişkilerde temsil görevi TÜBİTAK'a verilmiştir. Uluslararası işbirliği boyutu Kurumun diğer faaliyetleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda TÜBİTAK faaliyetleri;

- İkili işbirlikleri,
- Çok taraflı işbirlikleri ve
- AB ile ilgili işbirliği çalışmaları şeklinde sürdürülmektedir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilgili uyum çalışmalarının ivme kazanmasıyla, TÜBİTAK'ın sorumlulukları da büyük ölçüde artmaktadır. TÜBİTAK, Türkiye Araştırma Alanı programının, Avrupa Araştırma Alanı ile uyumunu sağlamak ve gelişimine katkı sağlayarak AB içerisinde Türk araştırmacıların ve sanayi kuruluşlarının Çerçeve Programları'na katılımını arttırarak Avrupa Araştırma Alanı'nda etkin rol almalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, TÜBİTAK, ülkemizdeki Bilim ve Teknoloji kullanıcılarını ve paydaşlarını Avrupa Birliği Çerçeve Programları hakkında bilgilendirmekte ve bu programlara katılım sağlamak için özendirilmekte ve teşvik etmektedir.

TÜBİTAK ile JRC arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı (MoU) 5 Temmuz 2007 tarihinde imzalanmıştır. Mutabakat Zaptı sonrasında JRC Enstitülerine yapılması planlanan Türk Heyet Ziyaretleri Eylül 2006-Kasım 2007 tarihleri arasında, JRC ISPRA yerleşkesine, JRC Referans Malzemeler ve Ölçümler Enstitüsü'ne, JRC İleri Teknolojik Çalışmalar Enstitüsü'ne (JRC Institute for Prospective Technological Studies), JRC Transuranyum Elementler Enstitüsü'ne (JRC Institute for Transuranium Elements) ve JRC Enerji Enstitüsü'ne (JRC Institute for Energy) yapılarak tamamlanmıştır.

Yaklaşık 2700 araştırmacının görev yaptığı JRC'nin 5 farklı ülkedeki 7 araştırma enstitüsünde, 2009 yılı verilerine göre 26 Türk araştırmacı görev yapmaktadır. Buna ek olarak, JRC ile 7 kurumsal işbirliği geliştirilmiş, 15 Çerçeve Programı projesinde Türkiye'den 21 ortağın katılımıyla işbirliği yapılmış ve JRC'nin düzenlediği çalıştaylara 350'ye yakın Türk Uzmanın katılımı sağlamıştır.

JRC'nin üye ve aday ülkelere sunmuş olduğu geçici iş imkanlarının yanısıra JRC ve TÜBİTAK arasındaki Mutabakat Zaptı (Memorandum of Understanding) gereğince yılda en fazla 20 Türk araştırmacı bir yıl süre ile JRC Enstitüleri'nde doktora veya doktora sonrası araştırma yapabilmektedir. Bunun dışında TÜBİTAK enstitüleri ile AB JRC arasında yapılmakta olan ortak çalışmalar Başkanlık tarafından her zaman desteklenmiş ve artırılması teşvik edilmiştir.

AB Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance) kapsamında gerek uyum sürecini

hızlandırmak gerekse ilişkilerin artırılması amacı ile TÜBİTAK ÜME ve TAİK'in beraber hazırladıkları projenin AB komisyonu tarafından desteklenmiş olması mutluluk vericidir.

Bu proje kapsamında, ülkemizdeki metroloji altyapısının güçlendirilmesi, ülkede yapılan ölçümlerin uluslararası tanınırlığının sağlanması ve ülkemizde üretilen gıda ürünlerine yönelik referans malzemelerin hazırlanması ve sertifikalandırılması, JRC enstitülerinden IRMM'den alınacak teknik destek ile gerçekleştirilecektir.

Günümüzde, yaşamın her alanında ihtiyaç duyduğumuz "ölçüm faaliyeti" yaşam kalitesinin yükseltilmesi için büyük öneme sahiptir. Metroloji, AB mevzuatına uyum sürecinde müzakere başlıkları içinde yatay etkisi olan önemli bir konudur. Bu projeden elde edilecek sonuçlar Malların Serbest Dolaşımı, Gıda Güvenliği ve Çevre alanları gibi metroloji ile ilgili müzakere konularında ilerleme sağlayacaktır. Bu çalışmaların esas amacı AB uyum sürecinin gerekliliklerini yerine getirmenin yanı sıra, kendi ihtiyaçlarımızı karşılamak, ve ülke insanımızın yaşam kalitesini yükseltmektir. Bu alanda, TÜBİTAK, sağladığı destek programlarıyla bilim insanlarımızın uluslararası rekabete açılmasına ve ortak hedef olan daha güçlü bir Avrupa oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

Hiç şüphesiz ki çevre kirliliğinin arttığı günümüzde gıda güvenliğinin sağlanması ve ülkedeki yaşam kalitesinin artırılması için yapılan ölçümlerin doğru ve güvenilir olması şarttır. Metroloji, yani ölçüm biliminin AB mevzuatında önemli bir yeri bulunmaktadır. Aday ülke olarak Türkiye, AB'ye uyum sürecinde

topluluk düzenlemelerinin gerekliliklerini fazlasıyla yerine getirmektedir. Bu bağlamda her alanda olduğu gibi kimyasal ölçümler alanında da iyileştirmeler için gerekli çalışmalar başlatılmış ve kararlılıkla sürdürülmektedir.

TÜBİTAK UME son yıllarda metroloji farkındalığını artırmak amacıyla önemli çabalar harcamakta ve Kimyasal Metroloji alanında düzenlediği “Yeterlilik Deneyleleri” ile dikkati çekmektedir. Bu çalışmalar, ülkemizde yapılan ölçümlerin güvenilirliğini artırmanın yanı sıra sanayimizin ihtiyaç duyduğu kalibrasyon hizmetlerini de yerine getirmektedir.

Ülkemizde, kimyasal ölçümler alanında faaliyet gösteren laboratuvarlarda gerçekleştirilen ölçüm sonuçlarının uluslararası alanda kabul görmesi, uluslararası ticarete meydana gelen teknik engelleri ortadan kaldırarak malların serbest dolaşımını kolaylaştıracaktır. Bunun sonucunda, ticaret kolaylaşacak, zaman kaybı ve analiz tekrarlarından kaynaklanan ekonomik kayıplar azalacaktır. Ülkemizin özellikle bazı tarımsal ürünlerde dünya ticaret hacmi sıralamasında ilk sıralarda yer aldığı düşünülürse, bu projenin çıktılarının önemi daha da iyi anlaşılabilir.

TÜBİTAK UME, bu amaç için yürüttüğü faaliyetler sonucunda ülkemizdeki kimyasal ölçüm ve analiz laboratuvarlarında yapılan ölçümlerin kalitesini artırmış ve ölçümlerin Uluslararası Ölçüm Sistemi içerisinde izlenebilirliğini sağlamıştır. Bu doğrultuda, ülkemizdeki laboratuvarların ölçüm kalitesini daha da yükseltmek için hazırlanan bu proje, aynı zamanda ülkemizde sertifikalı referans malzeme üretimi altyapısının oluşturulmasına da katkı sağlayacaktır.

TAEK ile ortak olarak hazırlanan bu projenin hayata geçirilmesiyle ülkemizde kimyasal ve iyonlaştırıcı radyasyon ölçümleri alanında güçlü bir altyapı oluşturulacaktır. Sonuç olarak, projenin kimyasal metroloji ve referans malzeme üretimi konularında dünyada önde gelen ve aynı zamanda AB ortak araştırma merkezi bünyesinde bulunan saygın enstitülerinden biri olan IRMM ile ortak olarak yürütülmesi, projenin hedeflerine ulaşması için yeterli bir güvence olduğunu şimdiden belirtmek isterim.

Ayrıca, bu toplantı, proje faaliyetleri arasında Kimyasal Metroloji Ağının oluşturulması için bir başlangıç toplantısı niteliği de taşımaktadır. Bu proje sonuçlandığında ülkemiz açısından önemli çıktılar sağlanacağına inanıyorum.

Toplantının başarılı ve verimli geçmesini diler saygılar sunarım.